

سرشناسه	رنجبر حسینی، محمد
عنوان و نام پدیدآور	آفات خرد / مولف محمد رنجبر حسینی، هاجر محسن زاده
مشخصات نشر	قم: مجلسی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۵۱ ص. رقی
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۵-۳۲-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابخانه به صورت زیرنویس
عنوان	عقل گرایی (اسلام)
موضوع	عقل و ایمان (اسلام)
شناسه افزوده	محسن زاده، هاجر
موضوع	عقل و خرد
رده بندی کنگره	BP ۲۹۹/۲ / ۹آ۷
رده بندی دیویی	۲۹۷/۴۸۳
شماره کتابشناسی ملی	۹۸۶۵۴۲۳

آفات خرد

پژوهشی در موانع خردورزی
از منظر آیات و روایات

مؤلفان
دکتر محمد رنجبر حسینی
هاجر محسن زاده

عنوان	آفات خرد پژوهشی در موانع خردورزی از منظر آیات و روایات
مؤلفان:	دکتر محمد رنجبر حسینی و هاجر محسن زاده
ناشر:	مجلسی
نوبت چاپ:	اول - تابستان ۱۳۹۸
تیراژ:	۵۰۰ نسخه
صفحه آرا:	امیر ناصری
طراح جلد:	سیدعلی سبزویش
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۵-۳۲-۴
قیمت:	۲۰۰۰۰ تومان
کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.	
سفارش چاپ: قم. دفتر فنی PH.R سامانه پیامکی: ۵۰۰۰۲۸۶۸۲ سایت: www.chap-iran.ir	

فهرست

۹	دیباچه
۱۳	شرح مفاهیم
۱۵	عقل
۱۶	قلب
۱۷	تعقل
۱۹	فصل اول: آفات درونی خردورزی
۲۱	آفات شناختی
۲۱	غفلت
۲۵	جهل
۲۸	کفر
۲۹	نفاق
۳۰	شک و تردید
۳۲	سطحی نگری
۳۵	تعمق (عقل گرایی افراطی)
۳۸	موانع اخلاقی - رفتاری
۳۸	موانع اخلاقی
۳۸	هوای نفس
۴۲	حبّ دنیا
۴۶	عجب و خود پسندی
۵۰	کبر و غرور
۵۳	حسد
۵۷	حرص و طمع
۶۰	موانع رفتاری
۶۱	گناه

۶۳	تعصب
۶۵	تقلید کورکورانه
۶۷	بهانه جویی و لجاجت
۶۹	شتابزدگی
۷۱	پرگویی و پندناپذیری
۷۲	بی حیایی
۷۴	موانع احساسی عاطفی
۷۴	آرزوهای طولانی یا زیستن رویاگونه
۷۸	خشم و غضب
۸۱	سوء ظن و حسن ظن بی جا
۸۵	ترس
۸۷	عشق
۸۸	فشارهای روانی
۹۰	تلقین پذیری
۹۵	فصل دوم: آفات و موانع بیرونی خردورزی
۹۷	آفات محیطی تاثیر گذار در خردورزی
۹۷	عامل غیراقتصادی
۹۷	وراثت
۹۹	عوامل اقتصادی
۱۰۰	عوامل اجتماعی
۱۰۰	محیط خانواده
۱۰۲	همنشین بد
۱۰۷	عوامل سیاسی
۱۰۷	حکومت، حکام، سردمداران و علمای دینی فاسد

۱۰۸	تحت تاثیر قرار گرفتن در پرو پاگانداي خواص و دشمنان
۱۱۳	شخصيت گرايی
۱۱۶	اکثريت گرايی
۱۱۸	عوامل اقتصادي
۱۱۸	فقر
۱۲۱	رفاه‌زدگی
۱۲۵	آفات غير محيطي
۱۲۵	وسوسه‌های شيطان
۱۲۷	مسکرات
۱۳۰	لقمه حرام
۱۳۲	پر خوري و شکم‌بارگی
۱۳۴	لهو و لعب
۱۳۶	بیماری و پیری
۱۳۹	جمع‌بندی نموداری
۱۴۰	فهرست منابع

دیاچہ

عقل از مواهب الهی است.^۱ با عقل خداوند عبادت شده و بهشت کسب می شود.^۲ اینها تعابیری است که در روایات راجع به منزلت و ارزش عقل وارد شده است. اما عقل در کنار اینکه یک گنجینه بزرگ و سودمندی برای انسان است، گاهی دچار آفاتی می شود که راهنما و مرشد بودنش دچار خدشه می شود. در روایات از آنها تعبیر به "موت العقل" "آفة العقل" "فساد العقل"^۳ و تعابیر مشابه شده است که بیانگر این حقیقت است که گاهی عقل و خرد آدمی به سبب موانع بیرونی و درونی قدرت تشخیص خود را از دست می دهد و سودی برای انسان ندارد.

در قرآن و روایات به موانع متعددی برای تعقل و خردورزی اشاره شده است که می توان به آفات درونی و آفات بیرونی تقسیم بندی نمود. از جمله آفات درونی می توان به آفات شناختی (عدم معرفت خداوند، غفلت از معاد و جهالت و...)، آفات اخلاقی، رفتاری (هوای نفس، شهوت، عجب، تکبر، طمع - سوء ظن - گناه و فسق - سستی و تنبلی، پرداختن به امور زائد زندگی و...)، آفات

۱. کلینی، اصول کافی، ج ۱، کتاب العقل و الجهل

۲. همان

۳. ابن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۲۵.

احساسی و عاطفی (آرزوهای دور و دراز- عشق- خشم و غضب، ترس) و آفات بیرونی خود به دو دسته آفات محیطی (محیط خانواده، محیط اجتماع، همچون همنشینی با دوستان ناباب و نادانان، فضای مسموم تبلیغاتی، فساد حکومت و...) و آفات غیر محیطی (شیطان، لقمه حرام، پر خوری و شکم بارگی، موسیقی، و) اشاره نمود.

نوشتر پیش رو از دغدغه های اینجانب برای یک کار تحقیقی با ساختار فوق بود که سرکار خانم محسن زاده در پایان نامه کارشناسی ارشد خود در دانشگاه قرآن و حدیث آن را با راهنمایی های اینجانب به ثمر رساندند که جای تقدیر و سپاس دارد.

در پایان از همه کسانی که در انجام این پژوهش ما را یاری رساندند کمال تشکر را داریم و امیدواریم که خوانندگان محترم با انتقادات و پیشنهادات سازنده خود ما را در رفع نقائص احتمالی این اثر در ویراست های بعدی یاری نمایند.

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِيْ عَقْلاً كَامِلاً وَ عَزْماً ثَابِتاً وَ لُبّاً رَاجِحاً وَ قَلْباً زَكِيّاً وَ عِلْماً كَثِيراً وَ اَدَباً بَارِعاً وَ اجْعَلْ ذٰلِكَ كُلُّهُ لِيْ وَ لَا تَجْعَلْهُ عَلَيَّ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ
خدایا مرا عقلی کامل، تصمیمی نافذ، خردی برتر، دلی پاک، دانشی فراوان و ادبی والا روزی کن و تمام اینها را به سود من قرار ده نه به زیانم، ای مهربان ترین مهربانان!

محمد رنجبر حسینی

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث
(ranjbarhosseini@gmail.com)

هاجر محسن زاده

دانش آموخته رشته کارشناسی ارشد علوم قرآن
و حدیث دانشگاه قرآن و حدیث

فروردین ماه ۱۳۹۸